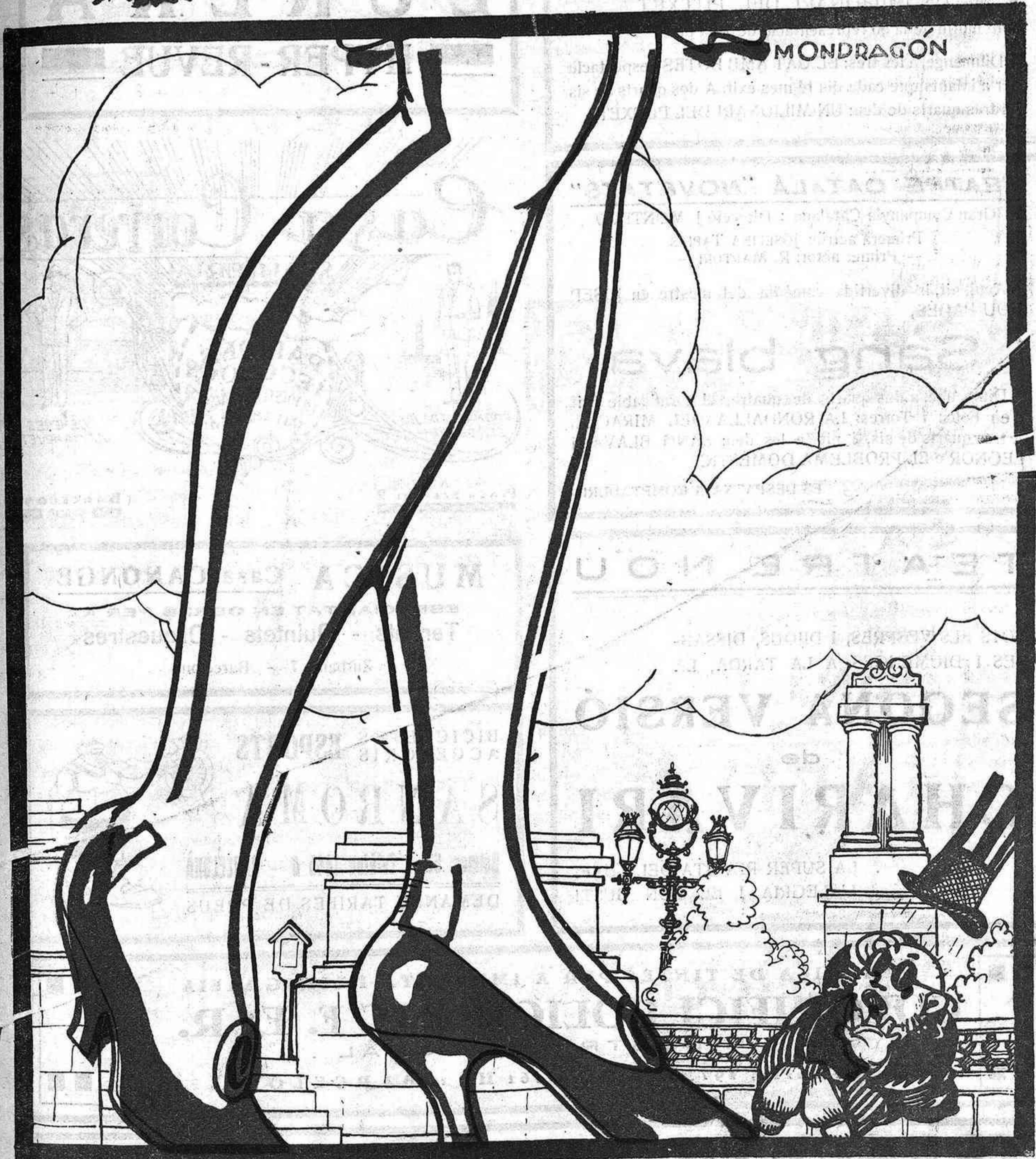

Barcelona 25 de novembre de 1927

L'Esquella de la Torratxa

ANY I 15 cts. - Atrassats 30

LLIGA CONTRA L'IMMORALITAT

—Quina vergonya!... Quin abús!...
I quines cames més boniques!...

Teatre Català ROMEA

Gran Companyia VILA-DAVI

Primera actriu: MARIA VILA
Primers actors: DAVI i NOLLA

Avui, divendres, GRANDIOSA FUNCIO-HOMENATGE
a en Gastó A. Màntua, autor de

UN MILIONARI DEL PUTXET
amb motiu de la 50 representació de dita obra.

Diumenge, a les tres: EL GAT AMB BOTES l'espectacle
per a infants que cada dia té més èxit. A dos quarts de sis
i a tres quarts de deu: UN MILIONARI DEL PUTXET.

TEATRE CATALÀ "NOVETATS"

Gran Companyia Catalana : Direcció J MONTERO

Primera actriu: JOSEFINA TAPIAS
— Primer actor: R. MARTORI —

Avui, nit, la divertida comèdia del mestre en JOSEP
HOU PAGÉS,

Sang blava

Diumenge, a dos quarts de quatre, el formidable èxit
d'en Folch i Torres: LA RONDALLA DEL MIRACLE.
A tres quarts de sis, i nit, a les deu: SANG BLAVA, i
LEGNOR o EL PROBLEMA DOMÈSTIC.

ES DESPATXA A COMPTADURIA

TEATRE NOU

TOTS ELS VESPRES, I DIJOUS, DISSAB-
TES I DIUMENGES A LA TARDA, LA

SEGONA VERSIÓ de CHARIVARI

LA SUPER REVISTA DEL LUXE,
L'ALEGRIA I EL BON GUST!

TEATRE COMIC

EL TEATRE DELS GRANS ESPECTACLES

Dimecres, dia 30, estrena
de la nova revista

EUREKA HYPER-REVUE

PIAGA DEL SOL 9.

BARCELONA
GRACIA

MUSICA Casa CANONGE

ESPECIALITAT EN OBRES PER A
Tercets - Quintets - Orquestres

Zurbano, 7 - Barcelona

BICICLETES ESPORTS
ACCESORIS

SANROMÀ

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

DEMANEU TARIFES DE PREUS

FABRICA DE TINTES PER A IMPREMTA I LITOGRAFIA
COLORIFICI POLIGRAFIC F. E. R. T.
INDUSTRIA NACIONAL

Calàbria, 197 : Telèfon 461 H. : BARCELONA

TRENCATS

temps i diner, no deveu comprar cap
aparell sense visitar abans aquesta casa.

Tingueu sempre present que, els millors aparells del món per al guariment de tota mena
d'hèrnia en homes, dones i criatures, són els de la casa TORRENT. Sense traves ni elàstics
enfarfegosos de cap mena. No molesten ni embarassen, deixant que hom es mogui lliurement
i faci els treballs més durs i pesats, sense la més petita molèstia. Si voleu estalviar salut,
CASA TORRENT - 13, Unió, 13 - BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

EL MEU VOT

Quan el meu estimat amic Antoni Rovira i Virgili, un dels periodistes més ben dotats de Catalunya, va llançar "La Nau", tots els seus admiradors diguérem que no podria mantenir durant molt temps la feixuga càrrega de dues direccions periodístiques: la que ja tenia de "La Publicitat" i la del nou diari. Així ha estat. Sembla, almenys es diu amb molta insistència, que En Rovira i Virgili, deixarà, o ja ha estat a punt de deixar, en dues o tres ocasions, la direcció del diari matinal. "La Publicitat", actualment, és un diari que ja té assegurat el seu present i el seu avenir, i cal que Rovira i Virgili posi en "La Nau" totes les seves energies. Això és molt natural.

Si és que Rovira i Virgili ha de deixar la direcció esmentada, la gent ja es demana qui pot ésser el seu successor.

Es parlà de Carles Soldevila, però es diu que aquest gran amic nostre i brillantíssim escriptor, té un excessiu "penchant" esquerrà i ja indicaren que no seria possible que en fos. Funestes heterodòxies! Llavors sembla que En Josep Pla es va oferir, prometent, inclusiu, dur-se el llit a la direcció per no moure's mai del diari, i que també alçaren el crit al cel per por d'excomunions, baixes i altres excessos dels lectors diguem-ne ponderats.

El diari, com tots sabem, està considerat com un òrgan liberal i esquerrà. Tots els que el comprem i el llegim, el considerem amb aquesta tendència. Davant d'aquest dubte que pot existir, per què no es decideixen els Consells Directius a portar a cap una de les reformes més profundes en l'organització espiritual dels diaris que defensen ideologies determinades?

El moment no és pas gaire compromès. Pel cas possible de què En Rovira i Virgili, deixi un dia o altre la direcció de "La Publicitat", jo desitjo que sigui el més tard possible, perquè em plau la seva tasca brillant, crec que el que podria fer el Consell Directiu, el més pràctic, el més raonat, el més democràtic i el que més donaria a conèixer el sentiment total de la majoria dels lectors, seria que aquests mateixos escollissin el director entre els noms

de la redacció actual. Aquesta seria la manera d'evitar que es desconequés el veritable sentiment popular dels lectors de "La Publicitat". Ni hi hauria temença a desvirtuar el sentiment col·lectiu celebrant eleccions a director de "La Publicitat". La majoria que portés a determinat redactor a la direcció, li donaria una qualitat i una autoritat com mai cap altre director de diari polític hauria tingut, perquè l'autoritat no partiria com ara de dalt abaix, sinó d'abaix a dalt.

Si això es pogués fer, entre totes les candidatures que es presentessin, jo ja sé per quina votaria, per Josep Pla.

FRANCESC MADRID

ESPERIT D'IMITACIÓ

Abans es deia que en les nostres coses seguïem massa els francesos.

Ara, seguim massa els madrilenys.

L'actual Ajuntament ha regulat de cap i de nou el trànsit. Ha indicat les direccions que, en cada carrer, han de seguir els vehicles. Als carrers hi veiem uns rètols que diuen: "Direcció única", i, a l'entrada: "Direcció prohibida". Doncs, bé; això és una servil imitació de la regulació del trànsit de Madrid. Aquests pals negres amb un disc groc que diu "Direcció prohibida", són exactes als de Madrid, àdhuc els tipus de lletres; i a Madrid, també, s'hi veu de tant en tant els rètols "Direcció única".

Però hi ha una diferència enorme entre la circulació de Madrid i la d'aquí. Que allí està bé i aquí no pot estar més malament. Allí, la direcció única és només en els carrers on hi pot ésser i on no fa retardar els cotxes. Allí, és una mesura d'ordre; aquí, una mesura d'enorme desordre. Aquí, es senyala la direcció a la tument, sense més ni més.

L'altre dia agafarem un taxi a la Plaça Reial per anar a recollir uns paquets al Passatge de la Pau. La Plaça Reial, tothom ho sap, és al costat del Passatge de la Pau. Doncs, veus ací la ruta que ens calgué fer: Plaça Reial, Rambla del Mig, Pla de la Boqueria, carrer del Bisbe, carrer del Pi, carrer de la Cucurulla, carrer dels Arcs, Plaça Nova, carrer del Bou, Via Laietana, Plaça Antoni López, Passeig de Colom, Plaça Medinaceli, carrer Ample, Passatge de la Pau. Què us en sembla?

Veus ací les avantatges de calcar una cosa sense saber-ne.

I no us heu adonat que ara els tramvies duen una franja blanca al davant i al darrera, damunt les rodes? Sabeu per a què servirà?

Per a posar-hi anuncis. Els tramvies de Madrid fa temps que usen aquest sistema.

Potser ens caldria un xic més de personalitat, tanmateix.

UN RUMOR

Diuen que a En Francesc Cambó, en llegir la nota del Govern sobre l'intent d'actuació de la "Lliga", se li han tornat blancs dos pèls més.

De què li serviren aquelles cèlebres lletres sobre el Marroc!

CHICAGO VIST PER UN CATALA

Virai ha rebut una lletra d'un artista amic seu que ha marxat a Nordamèrica. Com que aquesta lletra és interessant de debò, reproduint-la, s'estalvia Virai l'acostumat Glossari.

Veus ací la lletra:

"Fa quinze dies que em trobo—i em perdo—a Xicago, o sigui a onze dies de Barcelona (1). No tinc cap nova de Barcelona. Es que, potser, Barcelona ja no existeix? Una cosa m'amoina: el no poder beure un xic de vi a cada àpat. Diuen que la llei seca és una cosa tan sèria, però jo trobo cada nit tres o quatre torrats. Quina enveja els tinc!

Així que entrés a un cafè o brasserie, encara no has demanat la beguda desitjada i ja tens el vas d'aigua. Tant aquí com a Nova York, quan passo pels carrers dels rascacels, em recordo dels voltants de Santa Maria. Per què? Perquè ni en aquells, ni en aquests es veu mai el sol. Tal volta per un efecte de perspectiva, els edificis sembla que es besin.

Aquesta ciutat fa cent anys que existeix i ja té un radi de 35 quilòmetres i 4.000.000 d'habitants.

Hi ha que admirar la circulació, tot el que atany a la circulació: els llums automàtics que marquen el pas a cada cantonada, els avisos per a passar de banda a banda... Està gairebé tan bé com a Barcelona.

Amb els aparadors de les cases de comerç—que, dit sigui de pas, estan millor que els de París—s'hi gasten molts mils dòlars a l'any. Jo m'he guanyat 200 dòlars per dirigir un aparador a l'espanyola, a l'espanyolada, millor. I no he tingut massa feina. Solament indicar: Això està bé... Allò no... Allò altre més a la dreta... més a l'esquerra... etc.

I ara que parlo de dòlars. L'any passat, el director de "The Chicago Tribune" va anar, amb un "Rolls Royce" nou de trinca, a casa del dibuixant Sidney Smith, molt popular. Li va proposar un contracte de treball en les següents condicions: el dibuixant venia obligat, durant deu anys, a donar un dibuix diari a "The Chicago Tribune". Y "The Chicago Tribune" li pagava 1.000.000 de dòlars i li regalava, de propina, l'automòbil.

Igual, igual que a Barcelona!"

VIRAI

(1) Abans el viatge era cosa de dos mesos.

EL TEXT I NINOTS DEL PRESENT
NUMERO HA ESTAT VISAT
PER LA CENSURA GOVERNATIVA

EL LLOGARRET

Aquella vida de poble, tan monòtona, de la que han parlat alguns poetes, és veritablement paradoxal. En un poblet d'alta muntanya, on hom hi gaudeix amb els diners bruts de suor d'altre, sí, és veritablement monòton. Mes, si hom es fixa en la vida de la gent que forja la terra, veurà la lluita que hom sosté amb la Natura, no sempre propícia als guanys materials del pobre rural. El seu esforç, però, en aquests llogarrets, a cop d'ull sembla per un hom propi. L'home té la seva terra on hi defensa una mossada que ni té lleure de pair-la. Des de què surt el sol fins que ja és post, l'home treballa tot el dia de cara a la terra. El sol li torça l'esquena, no tant, però, com el cacic del poble ni com el pes no menys feixuc d'una contribució més o menys injusta. Aquells diners suats de tota una anyada que són tan d'ell, la justícia, aquesta justícia que encara que sembli estrany fou feta per homes, els fa cobrar a uns homes que els suen entre el brogit d'una colònia estiuenca o el fum viciat d'un music-hall barceloní.

I aquell home que no sap què vol dir un llibre d'esquerra, que no sap res dels nostres primers escriptors, sap de sobres, però, com es balla el "charleston" i coneix abastament a Samitier. Té, però, un miserable cafè on passar la tarda del diumenge, fins que la fosca envaeix aquells ventrelluts carrers sense un llum i deixat de tot Ajuntament.

Sí, veritablement, és una vida que no és vida, una vida monòtona, però que fa llàstima viure-la i hom no pot fixar-s'hi sense que un glop de sang li pugui al rostre.

JOSEP CERVELLÓ

EN VICENS DAROQUI

En Vicens Daroqui, aquell bon còmic de segon rengle, que ha treballat tant en l'escena catalana, passa moments d'angúnia econòmica i cal que tots hi posem el coll.

Es decidí de primer antuvi organitzar i celebrar un festival a l'"Olympia", segons ha dit el nostre amic En Francesc Madrid en un article publicat a "El Diluvio", però el mestre Ignasi Iglesias tingué una altra pensada que, indubtablement, té una excellent virtut social, però que pels temps que correm i donada les actuacions artístiques de les nostres companyies, creiem que si no és d'impossible realització, és tan difícil que no s'hi arribaria mai.

Això d'escriure nou comèdies, i fer-les representar en tres teatres, ara que la gent està per comèdies de tres actes, no faria el pes a molta gent. El millor seria que els autors i el mateix insigne mestre que ha proposat l'afèr, cedissin els drets d'algunes de les obres que actualment tenen de repertori companyies professionals i d'aficionats. Això seria més pràctic i més ràpid. Això i el festival a l'"Olympia", que creiem que cal fer de totes maneres, perquè l'hivern és al dalt i el pobre Vicens Daroqui necessita l'ajut de tots.

GEORGICA

—Qui ho deia que no hi hauria bolets?

HOMENATGE A LLUIS CAPDEVILA

El nostre company Lluís Capdevila acaba de sofrir un procés literari per la publicació del seu llibre "Memòries d'un llit de matrimoni".

Es un procés semblant als que han sofert homes com Baudelaire i Gustau Flaubert: un cop més la moral burgesa ha volgut veure pornografia on no hi havia més

que bellesa. Tanmateix, el bon sentit, aquesta vegada s'ha imposat, i el nostre estimat amic ha estat absolt amb tot honor.

Uns quants amics i companys de Lluís Capdevila, no volem, però, deixar passar aquesta ocasió, sense testimoniar-li la nostra devoció per al seu art. I un banquet a honor seu, on brindarem, per la bellesa i la llibertat de l'art, ens aplegarà entorn seu, un d'aquests dies.

UN LLIBRE, UN PROCÉS I DOS SILENCIS

Plagiant l'aforisme de Pascal referent a la Justícia, podríem dir també de la moral que té una punta tan subtil i trencadissa que el contacte més lleu pot esmussar-la.

Evidentment, els homes no posseïm els principis generals i precisos de l'ètica i a contra-cor, adés per impuls del sub-conscient, adés per acte d'inconsciència, en fem una cosa laxa o bé invertibrada. Si així no fos, no es prodigaria el fet lamentable de condemnar massa sovint accions nobles i generoses que vénen a trencar violentament amb el fiblèig d'una fuetada ço que el costum irreflexiu i mandrós ens ha fet considerar intangible. Els veritables moralistes són i han estat tot temps els fuetejadors acrimònics i rebels dels puritans ensonyats i eufèmics que solen amagar hipòcrites rera les cortines sedoses d'una polidesa afemellada les més reprovables iniquitats. Hom ha fet de la moral un art i no una bondat, sense pensar que la bondat és sempre art i l'art per si sol no assoleix mai la categoria de bondat. Ella és, com la llum del sol, com les aigües de la mar, com les ventades que ensems vivifiquen i destrueixen. Res no pot oposar-se al llur embat, sense el perill de deixar-hi l'ésser; però s'hi enforteixen, en canvi, aquelles coses vives, sanes i robustes que poden plantar cara a tota escamesa violent. Per això blasma de l'huracà qui sent cruixir el bigam corcat sota la teulada, de la tempesta qui governa la nau inse-

gura i del sol canicular, qui té exposada la ròssa a l'acció dels raigs abrusadors abans d'escorxar-la. Sota els ais! planyívols dels protestataris esfereïts, un hom perceb gairebé sempre el grinyol de quelcom que vol esfondrar-se o bé la fetor anunciadora dels verms en la carronya.

Quin acròbata més faceciós i complascent n'hem fet de la mare de les virtuts. L'hem sabut vestir amb els parracs més llampants i diversos per a disfressar amb colors ben vistents les nostres concupiscències, bo i pintant-li la faç de blanc per amagar el roig de la feblesa quan la vergonya de les nostres misèries li crema les galtes. Imatge santa amb vestimenta d'arlequí! Monstre bicèfal que besa dolçament, per una cara, i per l'altra, gola de Moloc insaciable; sàdica rosegadora de grans de perfum i calzes de lli...

Les víctimes de la divinitat esdevinguda monstre, són innumbrables: Sòcrates, Jesucrist, Servet, Galileo, Bruno... La llista d'obres literàries marcades amb el segell de la interdicció, és també inacabable. "Tartufe", de Molière; "El poder de la tenebra", de Tolstoi; "Madame Bovary", de Flaubert; "Les flors del mal", de Baudelaire, i quasi la total producció de Zola, etc., etc., han estat a punt d'ésser triturades per la fàgia morbosa de l'idol devorador. Però el clam de l'honradesa i el seny han apel·lat a la justícia i la justícia ha tapat amb les seves mans generoses i fortes la boca dels miops cridaners que no saben resistir amb mirada fixa la clara llum de la veritat nua... I Molière, Tolstoi, Flaubert, Baudelaire i Zola, han triomfat del fariseisme ambient...

LA IMMORALITAT

—Si no se'ns pot perseguir, perquè tenim més utilitat que els "serenos".

ART I ARTISTES

EXPOSICIO MEIFREN

Fins que els impressionistes francesos vingueren a renovar l'escola paisatgista, llavors de moda, no va entrar en els tallers la llum de sol i els alès de marinada que tant hi mancaven entre els pintors anteriors entestats a fer paisatges convencionals vistos des d'un piset fosc dels carrers vells de Barcelona i aconseguint teles polides, amanerades, però que feien olor de reumàtic des d'una hora lluny.

En obrir les portes dels tallers i començar a sortir els artistes al camp a impressionar-se directament de la Natura, va renàixer un art que vivia migrat i ensopit; i va arribar-se a l'estat actual de coses on un paisatgista porta en els seus pinzells tota la vida i tota la beutat de les coses vives.

En mig dels pintors catalans que més compte s'han donat d'això que diem, sobressurt En Meifrén, i així els seus èxits són tants com exposicions. Sap barallar-se amb les dificultats del seu ofici i vèncer-les; els seus quadros són internacionals i els trobareu arreu del món tan apreciats ací com a les Amèriques, on se'ls disputen com en altre temps feren amb els dels mestres Corot, Turner o Sisley.

Això ens estalvia de detallar l'actual exhibició de les seves obres a les Galeries Areñas; seguretat en el color, un dibuix ferm i encertat i una visió perfecta caracteritzen l'obra d'En Meifrén. Només per a remarcar quelcom parlarem de la tela número 20, on hi han celatges de mà mestra; els números 8 i 10 són dues joies i el número 6 un recó de poble coster prou bonic per avalorar una exposició ell tot sol.

* * *

A la Rambla hem vist la col·lecció de la "Foto-Color", procediment Jos-Pe, força interessant dins de l'art fotogràfic per representar un pas més envers el difícil problema de la fotografia amb colors directament del natural. Hi ha una sèrie de retrats i algunes reproduccions del Museu del Prado (Goyas), que estan força bé.

* * *

A "La Pinacoteca" ens mostren una col·lecció d'obres d'En Fortuny Rusiñol, Mir, Picasso, Vayreda, Martí Alsina, Nonell, etc., etc., i tan sols amb l'enumeració d'aquests noms queda feta una crítica. Tot és bo, i el que no ho és, cal dir-ne excellent.

No hi ha un recó que no valgui la pena i hom no sap què triaria en mig de tantes obres mestres, de tantes tècniques i de tants procediments, cadascú pel seu estil, de primer ordre.

BORIEL

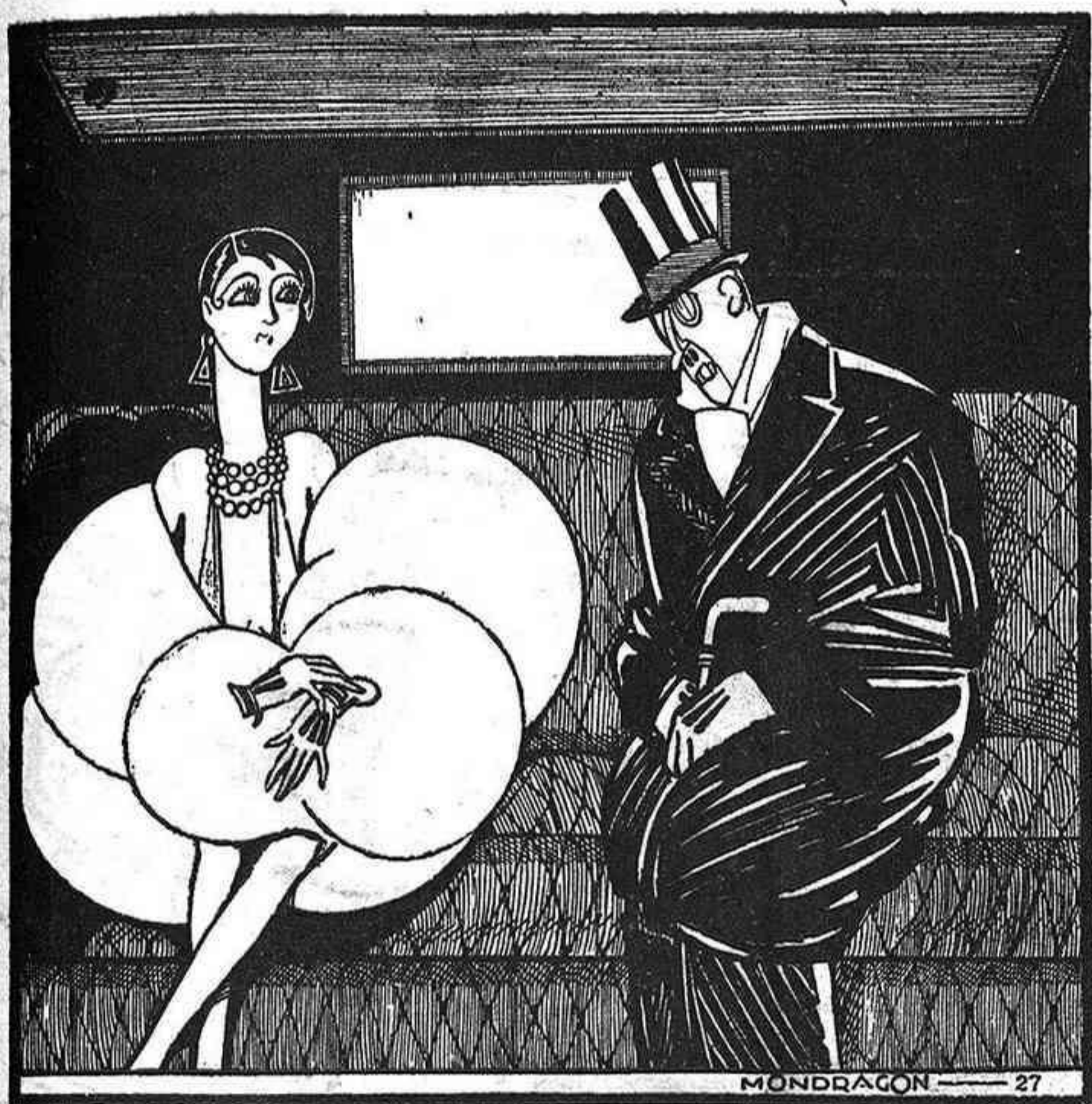
HA MORT N'IGNASI FOLCH I TORRES

N'Ignasi Folch i Torres era un notable publicista que havia col·laborat en diversos periòdics catalans. Havia dirigit una llarga temporada el "D'Ací i d'Allà".

Però, Ignasi Folch i Torres era, sobretot, un gran devot de la música, a la qual havia consagrat la seva activitat.

Discretíssim violoncellista, ell és qui havia fundat l'"Associació d'Amics de la Música" i la de Música "da camera", honra nostra. Actualment, era secretari de l'"Associació d'Amics de la Música".

D. E. P.

LA CAMPANYA MORALITZADORA

—Vaig deixar la plaça de professora perquè es queixaven de què ensenyava poc.

—Veus? Ara es queixen de què ensenyes massa!

Fa poc, En Lluís Capdevila, escriptor sincer i ardit, enamorat com tot artista noble, de la bellesa i de la bondat, llançà a la llum pública una magnífica novella, "Memòries d'un llit de matrimoni", blasmant de la venalitat, de l'afany del lucre, de la prostitució, de totes aquestes xacres en fi que corrompen la societat actual amb tares vergonyoses i reprovables... La duresa del seu clam ha ferit algunes oïdes i la seva oració ha estat copsada com una flastomia. Lluís Capdevila s'ha assegut en el banc dels acusats; el seu llibre li ha valgut un procés... No sabem si serà absolt. Creiem que sí; esperem que sí. L'home que escriu un paràgraf tan bell, tan serè, tan pur com aquest que transcrivim: —"Ets bo perquè estimes. Estimes perquè ets bo. Pensa sempre que l'amor no és altra cosa que la bondat, la pietat, la misericòrdia. Allunya't sempre dels amors tempestuosos, que fan foguera de la nostra carn miserable." (1)—no pot ésser, no deu ésser confós amb la taifa menyspreable dels plomífers desaprensus, exaltadors d'infelices desviades i explotadors encanallats dels baixos instints d'un tèrbol sector social.

En Lluís Capdevila mereix ésser reivindicat... Ho mereix verament, i amb tot, l'aparició del seu llibre no fou comentada amb l'extensió que es mereix ni ha estat comentat tampoc el procés de la seva obra evidenciant les múltiples qualitats ètiques i artístiques que la fan doblement recomanable.

A què obeeixen aquests dos silencis?... La moral és cordialitat, és justícia, és amor al proïsme. I la cordialitat, la justícia i l'amor al proïsme, no es manifesten amb el silenci.

ENRIC LLUELLES

1) «Memòries d'un llit de matrimoni» Cap. VI - pag. 142.

PAISATGE DE PARIS

La febre del «Metro»

I la febre «amarilla» al parc de Cluny

EL MAL GUST

PREMIS

A una mateixa pàgina d'un diari parisenc, trobem, costat per costat, la ressenya d'una distribució de premis de costura a unes modistetes i la notícia de la creació d'un nou premi literari.

Als parisencs els plau d'encoratjar la intel·ligència i la gràcia. Es potser, en part, per això, que a París hi ha més *esprit* que enlloc. I no és que creiem que l'*esprit* sigui una cosa fàcilment cotitzable. Si fos així, els Estats Units...

Però aquesta mena de premis no deixen d'ésser encoratjadors. Els arabescs que farà una modisteta si somnia que amb les seves mans agilíssimes, pot guanyar-se d'un cop, un premi de 1.000 pessetes! I un novel·lista, per poca imaginació que tingui, figureu-vos el temps que pot viure sense guanyar res, o guanyant molt poca cosa, si somnia que, amb un dels seus llibres, pot abastar una quantitat respectable, que el redimirà, per un quant temps, de la misèria, i li obrirà, de passada, les portes de les

editorials i de les revistes. L'anomenada i la riquesa d'un sol cop.

Entre nosaltres aquestes delicadeses ens són desconegudes. No cuidem mai de crear cap estimul; d'encendre una mica aquesta llum de la il·lusió que fa meravellosa la vida.

—Si les modistetes volen tenir il·lusions — dirien els nostres senyors Esteves, si ens llegissin (els senyors Esteves no llegeixen més que les esqueies de "La Vanguardia")—que les cerquin en les novel·les del senyor Folch i Torres

I, quant als novel·listes, deuran pensar, que escriguin, com Folch i Torres, novel·les per a les modistetes, que són, segons sembla, les úniques persones, entre nosaltres, a les quals plau la literatura de fantasia.

Es clar que mentre escrivim aquestes ratlles, no oblidem que la nostra única institució literària ofereix, anualment un premi: el premi Fastenrath. Però, mireu el que són les coses: aquest premi, destinat a la millor novel·la o a la millor comèdia de l'any, no arriba, ni de molt, a un dels tants premis que, a París, la Cambra de la costura, ofereix a les modistes. I encara, actualment, per a fer el cas més irrisori, el premi Fastenrath, per culpa de

no sé quins fantasmes, avui ha esdevingut incobrable.

I és que potser, fet i fet, era un premi establert amb massa solta, per a nosaltres. Fixeu-vos que va ésser un estranger—un alemany meritíssim—qui el va instituir.

Està vist que, els nostres burgesos—salvant comptades excepcions—l'únic que els sembla digne d'oferir als nostres literats, és la copa de metall blanc o la figura de bronze. I cal dir que queda ben servit el que la guanya. Si és un literat com cal, no li queda altre remei que vendre-se-la o servir-la en un recó ben amagat, a fi que mai, cap visitant, no el pugui prendre per un futbolista.

DOMÈNEC GUANSÉ

GOL!

Encara que escrit sigui *goal*, diuen que es diu gol, i així, doncs, nosaltres, escrivim aquest mot màgic que fa bategar més fortament els cors als temps que corren, o volen més que corren, i porta als esperits la impressió

sobrada que els fa vibrar com repic de vidres en passar un camió pel carrer de la casa d'un.

Mai, mai, haviem tingut una expressió tan potent i meravellosa—i això que d'expressions en tenim per a donar a tothora—com aquesta de gol, que ens fou importada de l'anglès i fàcilment adaptada a la nostra llengua.

El xocant és que, ni uns ni altres, li han trobat l'equivalència. Són uns *tios* aquests anglesos posant mots intraductibles. No obstant, sembla que el seu significat sigui—resumit, és clar!—allò tan nostre de: "Apunta't un tant", o bé: "Ja te l'he ficada dins".

El cert és que, estranger i tot, és un mot que té la virtut de fer moure una massa de gent, i això és un crèdit al seu favor que cal reconèixer, encara que n'hi hagi massa.

No pretenem jutjar ni criticar aquest joc de pilota amb cap i potà que en diuen futbol, puix hem de confessar que encara que el cap i pota ens plagui, amb el joc no hi entenem pilota. Però allò de *penalty*, *kik*, *refli*, *aut*, *linesmen*, *faut*, *gems*, *corner*, *orsai*, etc., que oim cridar pel públic cada vegada que, encuriots, anem a presenciar un *match*—que diuen—, francament, se'ns travessa i ens fa dubtar de si estem o no entre compatricis.

Ara, el mot gol sí que ens plau—al cap i a la fi és un cognom català—, pel seu significat i perquè, aprenents de psicologia que som, ens permet, cada vegada que surt de milers de boques, estudiar la congestió dels rostres, que no hi ha que oblidar que són el mirall de les persones, sobretot a un camp d'herba, que és on regna la cortesia, la urbanitat, l'educació, la finura i l'equanimitat.

Té també aquest mot un caire de visualitat compreenora, car és acompanyat de milers de mocadors—blancs gairebé tots, i bruts de mocs alguns—que s'agiten com a banderoles de pau en un impuls magnètic i miraculós.

Es emocionant, sobretot si és el resultat d'una mena de repte, eixit de l'ufana d'un porter de què no hi ha qui li colloqui.

Altrament, pòt dur la paradoxa de què el guanyador del gol d'honor—ja que també s'hi barreja l'honor, encara que no ho sembli—sigui a la fi el que surti perdent, i tot i apuntant-se un tanto i tenir darrera seu a la majoria, els altres, o siguin els menys, se n'apuntin dos, i això és el que val en l'imperi de la guitza.

I com que tot, en aquest món, reflexa una moral, direm que els temps d'ara són d'aprendre de donar guitzes, però donar-les bé i a temps, car és molt trist que després d'haver tingut d'emprar aquest llenguatge terrisser, els menys se n'aprofitin i al damunt et tinguin com un esquírol.

LLUÍS RAMÍREZ CARULLA

LICEO

Ha estat reposada la gran obra russa "Tsar Saltan". A l'excel·lència artística de l'òpera, l'excel·lència dels cantants; anà tan bé com l'any passat i els anteriors, que és tot el que es pot dir.

Dissabte passat, amb "Rigoletto", es presentà el "divo" aragonès Miquel B. Fleta, que tant d'èxit té aquí. El teatre ple, ben ple. I Fleta el mateix de sempre; no ha canviat pas, enguany. Un bon cantant de sarsuela, però un cantant deficient d'òpera; però el "pinyols" tenen molt d'èxit, es veu. El dia de la seva presentació fou aplaudit continuament; un veritable homenatge d'admiració. Gentile i Francis, molt bé, molt millor que ell.

Després, l'empresa oferí una altra obra molt coneguda, "La Traviata".

I dimecres se'ns oferí aquesta gran òpera russa, que tot hom admirà en ésser estrenada al Liceu, "La nit de maig". La companyia de cantants russos la tragué esplèndidament bé, com totes les obres que presenten.

TALIA

Ramon Vinyes ha estrenat en aquest teatre una obra seva, "Viatge", traduïda al castellà per Lluís Manegat, perquè en català ningú es decidia a estrenar-la. La premsa, en general, ha tractat aquesta obra amb poca consideració i massa lleugeresa. Això no acusa mala fe, sinó provincianisme. Si l'obra l'hagués signat Lenormand, Georg Kaiser o Gantillón, i la representés—en francès, que no l'entén tothom, encara que tot hom digui entendre'l—una companyia parisenc, estem segurs de què hauria tingut un gran èxit.

Però era d'un dels nostres, d'un senyor al que veiem prendre café i passejar per la Rambla, i un senyor d'aquestes condicions no pot escriure sinó comèdies perfectament normals, perfectament burgeses, com les que fa tothom.

Es llàstima que el teatre català s'hagi deixat perdre una comèdia com "Viatge". Traduïda—molt pulcrament per cert—al castellà, el públic l'escoltà amb un profund respecte.

"Viatge" és una obra digna de la més alta consideració, de la més alta estima. Qui no ho vegi així, és que no ho vol veure. "Viatge" és obra de gran empena lírica: però en aquesta empena lírica hi ha una meravellosa força dramàtica, una noble emoció, uns tipus perfectament traçats, una gran riquesa d'imatges...

"Viatge" és obra d'aquelles que honren un autor.

Cal aplaudir al senyor Valentí pel sol fet d'haver incorporat al seu repertori una obra tan estimable com aquesta.

NOVEDADES

Segueixen un bon camí—el de l'èxit—les noves comèdies de Carles Soldevila "Bola de neu" i "Leonor o el problema domèstic", sobretot aquesta última, en la qual el públic hi riu força.

S'ha reposat la comèdia del mestre Pous i Pagès "Sang blava".

ROMEA

Es prepara una festa a honor de Gastó A. Màntua, el sortós autor d'"Un milionari del Putxet", i l'estrena de "L'assassinat de la senyora Abril", de Josep Maria de Sagarra.

VICTORIA

"La honra de los hombres" és una sarsuela dels senyors Rafel Salanova i Pere Lluís de Gálvez, escrita amb molta honradesa i pulcritud. L'obra té interès i emoció i està ben ambientada.

La música del mestre Adam força discreta.

BARCELONA

"Usted es Ortiz" és una altra bròma, un xic pesada, de Muñoz Seca.

A nosaltres no ens va agradar. Al públic tampoc. A qui deu agradar molt, en canvi, és al senyor "Azorín".

POLIORAMA

Sembla que en aquest teatre (?) fineix la seva temporada el meritíssim Ricard Calvo. No li ha anat gaire bé.

I és clar!

COMICO

El passat dilluns, amb la funció a benefici de les nenes d'En Sugrañes, ens donaren a conèixer un número deliciós, en el qual, les senyorettes de conjunt, amb 110 xilofons, ens feren oir un pas doble i una jota admirablement executades. El dit número forma part de la nova revista del "Cómico", "Eureka", la qual ha d'ésser estrenada el dimecres vinent, dia 30. Si els altres números de la revista estan al nivell del ja estrenat, els augurem un gran èxit.

NUEVO

S'ha estrenat la segona versió de "Charivari", com si diguéssim la segona entrega. Perquè una "révue" és una mena de novella per a entregues... sense argument.

Hi ha que fer notar, i aplaudir, la discreció i el bon gust amb què l'empresa presenta al públic aquesta segona versió de "Charivari". Bon gust, discreció i riquesa. Però una riquesa que mai resulta grollera ni carregada.

Un quadro sobre un fons de mar, i el dels fetiches negres obtingueren gran èxit.

Com, en general, salvant alguns lunars fàcils de corregir, tot els demés de la revista.

EL DEPORT

FUTBOL

Dèiem, si no ho recordem malament, que la jornada passada es presentava d'allò més fàcil i reconeixem que ens vàrem equivocar de mig a mig. Això vol dir que en qüestions de futbol és capaç d'equivocar-se el més pintat.

Ací teniu el partit "Sans"- "Espanyol"; el "Sans" cansat de perdre partits va voler provar sort amb els "leaders" i ho va fer tan bé, que si no arribà a ésser per la malastrugança que es presentà a darrera hora, en forma de dos gols, hauria sortit amb la seva.

L'"Espanyol" ja no les tenia totes i és natural estant amb dos a un en contra seva. En Zamora vinga donar instruccions d'una banda a l'altra però res no hi valia i així van veure com Zamora treia una bala com si diguéssim de dintre el marc i l'àrbitre molt atinadament ho concedia, perquè d'aquesta manera s'evitava la consegüent protesta de Zamora i que fos definitiva la derrota espanyolista.

Però per fi va venir la decisió: dos gols desgraciadíssims pel "Sans", varen fer que l'haver perforat per dues vegades, la porta de Zamora, no li servís de res i així s'hagués d'accontentar amb una victòria moral enlloc d'efectiva.

De totes maneres val més això que res.

***

L'"Europa" i el "Sabadell" també varen jugar un partit com aquell qui diu de la "màxima trompada seca".

Hi va haver de tot; va ésser una mena de partit-enciclopèdia. Allí no hi va mancar bon joc, joc dolent, joc enso-pit, joc dur, joc brut i jocs de pedres que no sabem ben bé per a qui anaven, si per a l'àrbitre—que féu un joc de xiulet desastrós—o si per al desgraciat Cros, al qual van tocar i li produïren una bona contusió al coll.

Creieu, que ja feia temps que no havíem vist un partit amb veritable emoció. Començar bé, anar-se enterbolint i acabar amb sang i fetge, entenem que queda prou justificada la emoció.

Se'ns acut un dubte: qui va jugar més brut en aquest partit? En últim terme el "Sabadell", després l'"Europa" i finalment l'àrbitre, el qual va ésser—com a tots els partits d'aquesta mena—el principal fomentador de la trompada, en no saber-la reprimir.

El que digui que en veure aquest partit no va fruir, li direm, sense contemplacions, mentider! Va ésser una cosa estupenda i que segurament cap federatiu deuria veure, perquè estem gairebé més que segurs que tots eren a veure com perforaven la porta del "guardameta nacional".

***

Als altres partits, res de nou: una victòria del "Barcelona" sobre el "Gràcia" per 9 a 1 i una altra del "Terrassa" sobre el "Badalona" per 4 a 1.

***

Demà passat, si els federatius no s'han repensat, començarà la segona volta del Campionat de Catalunya i com a primer partit ja tenim "Barcelona"- "Europa".
Riuem de debò.

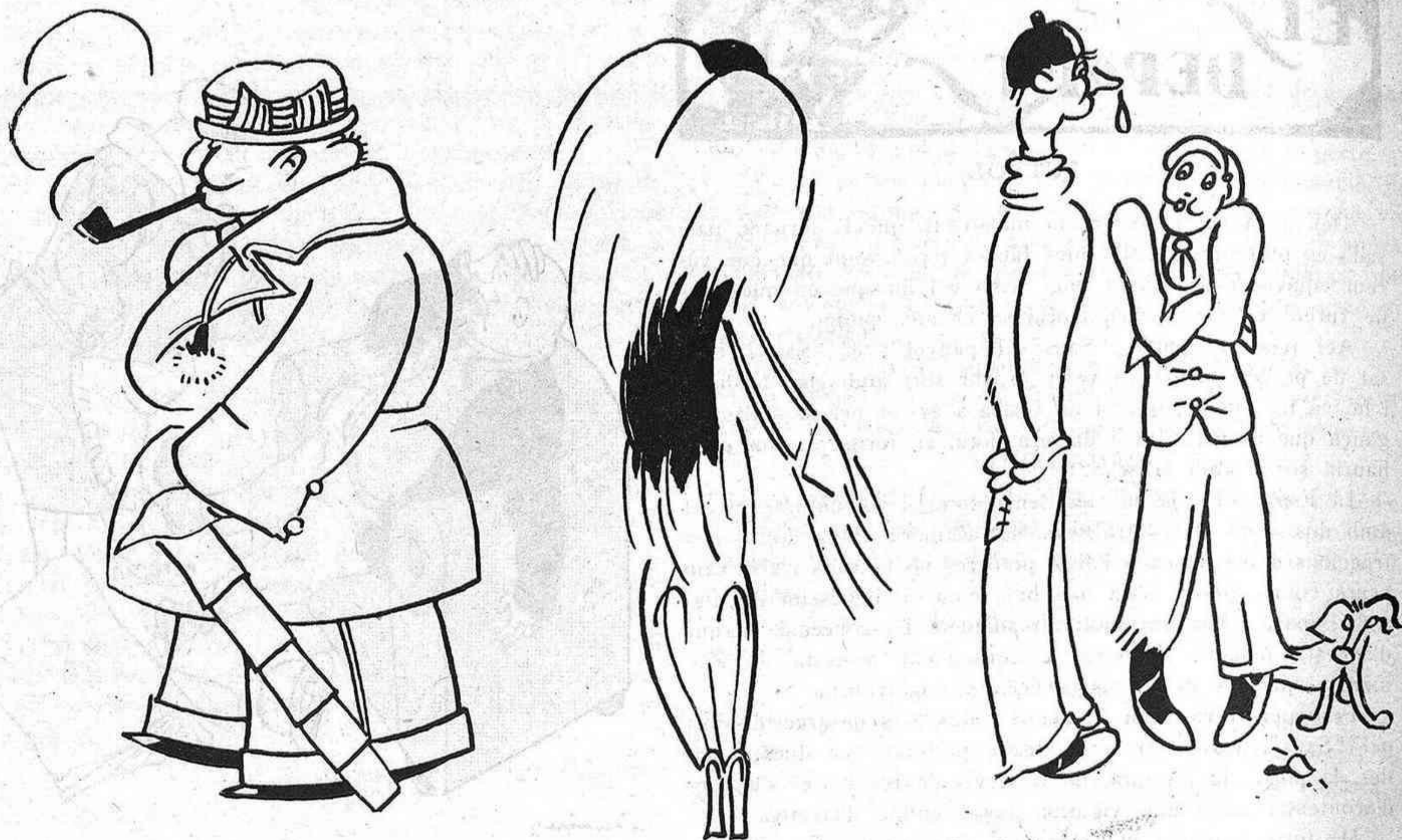
Ximenes

ELS QUE VAN A TOT ARREU

—Són masses coses per a un home sol! Estrenes a tots els teatres, la lectura de les sessions de l'Assemblea, el campionat de la guitza!... I que costa ésser un bon ciutadà!...

EL "CHARLESTON" QUE TOTS VOLDRIEM BALLAR
El de l'abundància

TIPUS DE LA RAMBLA

El còmic, l'artista, els badocs,

NATACIO

El "Club Natació Barcelona" continua la seva sèrie de grans festivals.

Diumenge passat, al matí, va celebrar una altra reunió a la piscina de l'Escollera per tal de què l'alemany Heitman i el biscaí Valdés provessin sort en millorar els seus propis records de 100 metres lliure i braça, respectivament.

Com tots els festivals que ha organitzat fins ara, es va veure coronat pel més franc èxit, car a més de l'excel·lent organització, els dos esmentats nedadors aconseguiren millorar els esmentats records. L'alemany Heitman que detentava el del seu país en 1 m. 1 s. 3-10, el va deixar en 1 m. 1 s. 1-10 i Valdés, que tenia el de Biscaia en 1 m. 14 s 4-10, el deixà en 1 m. 11 s. 3-10.

Esperem altres festivals per l'estil.

Els rebels mexicans, convertits en bandits, han assaltat un tren, causant estralls. Diu que feia molts i molts anys que no s'havia vist una desgràcia tan gran.

Veus ací on porta la impotència!

I aquests són els enemics de Calles, els homes de dreta, els que han trobat la simpatia dels religiosos de casa nostra.

✱

Res, ja està casada la germana de l'ex-Kaiser. Una dona de seixanta i un anys amb un minyó de trenta!!! No assistí a la cerimònia cap parent d'ella.

Heus ací la grandesa. Quina ximple! I quin ximple!

✱

Un telegrama periodístic diu que a les vinyes dels voltants de Madrid s'ha presentat la filoxera i ha causat grans danys.

Hi ha algú que hagi vist vinyes als costats de Madrid?

✱

A Mèxic, mentre encara no està dominada la recent rebel·lió i quan s'afusellava un altre general, hom descobreix un altre complot per a enderrocar el Govern de Calles.

Oh, aquests reaccionaris!

Sort que Calles és tot un home. Altrament, té la força de la raó, que és la més gran força.

✱

Aquest cop ha fallat la política oportunista de la Lliga. El senyor Duran i Ventosa diu que la Lliga tornarà a

El diari madrileny "La Libertad" ha estat multat amb 3.000 pessetes. Bufal!

Aquí no ho fan tan fort.

Potser és, però, perquè saben que els diaris de Madrid són més rics que els d'aquí (exceptuant "La Vanguardia", diari-cementiri).

Costa

el "pollo pera", i els que el dia primer, ja esperen el dia trenta.

actuar en política i el govern li respòn amb una nota dient-li una sèrie de coses i anunciant que destorbarà la seva actuació.

A la Lliga li han penjat la llufa. Ha quedat lligada de peus i mans. Tota actuació que ara fes, estaria destinada al fracàs total.

**

Es diu si Bratianu, el cap del govern romanès i el gran enemic del príncep Càrol, ha enviat un emissari a París per a entrevistar-se amb el Príncep i tractar de les condicions del seu retorn a Romania.

Quin món! No en treurem l'aigua clara.

**

El senyor F. Montserrat ha demanat al director de "La Vanguardia", senyor Escofet, si sap fer espardenyes.

No ho sabem. El que podem assegurar, però, és que no fa res més que sabatots.

**

Un despatx periodístic diu que comuniquen de Los Angeles que ha mort Joan Sobieski, descendent en línia directa del rei Joan III de Polònia.

Durant la guerra de successió, Joan Sobieski fou agent secret del president de la República, Abraham Lincoln.

Va entrar després al servei del general Juárez i lluità contra l'emperador Maximilià de Mèxic. Fou el coronel Joan Sobieski el que comandava els soldats que afusellaren l'emperador Maximilià.

Ja fa bonic això que el descendent directe d'un rei es posi al servei d'un enemic d'un emperador i, encara, com si no fos prou, sigui el que comandi els soldats que afusellen el dit emperador.

Imprempta L'Esquella i La Campana : Olm, 8, Barcelona

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties, gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluixos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que necessitat del metge, i ningú no s'assabenta de la seva

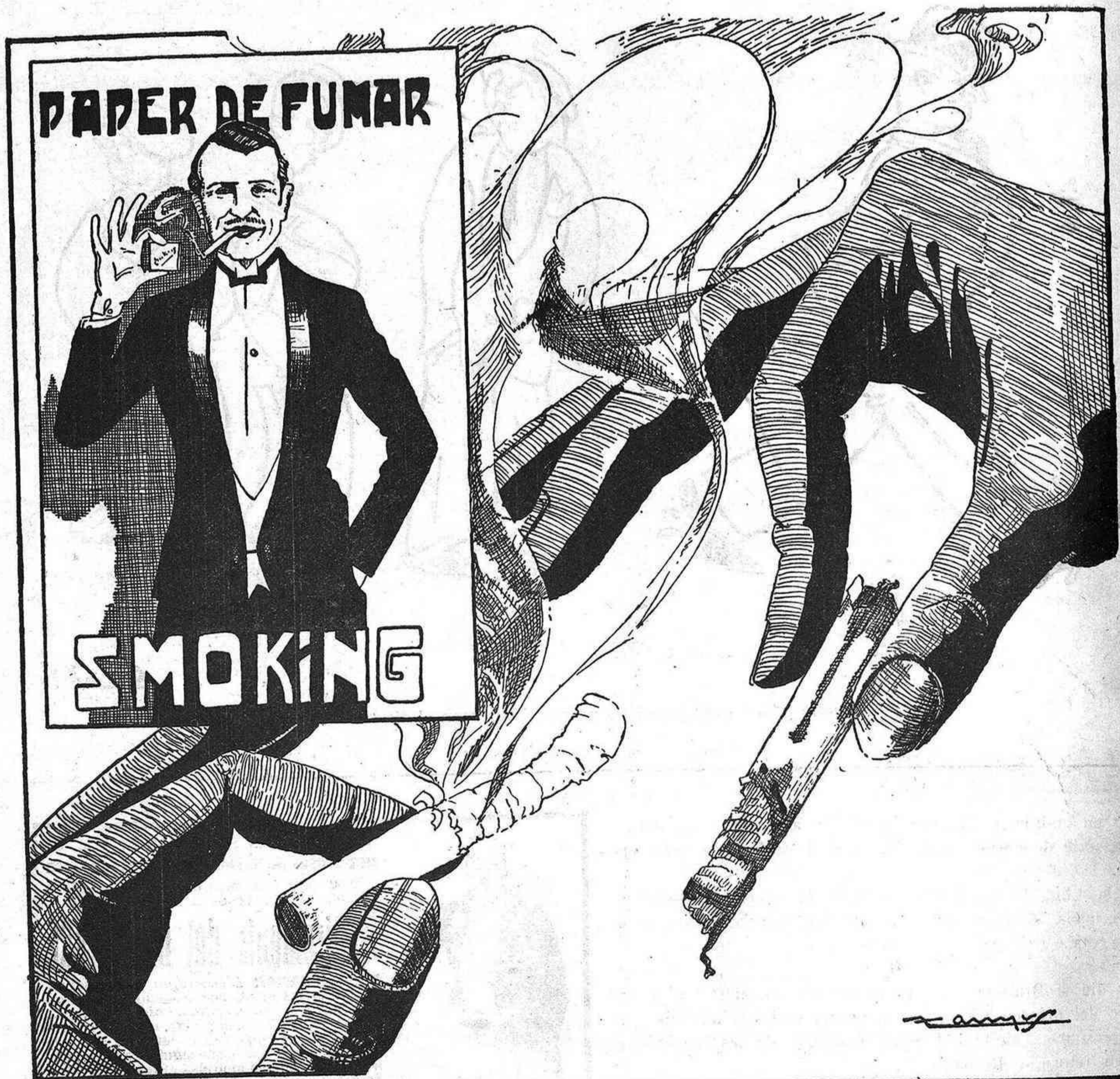
siten sempre la presència m. laltia. Venda 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acné*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Píndoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen regnerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronscos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundós, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòria* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials** (el **Dr. Soivre**). Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a **Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16. telèfon 544 S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentrellament, tractament i guariment de les dites malalties.

Es un inconvenient una cigarreta que es consumeixi amb rapidesa, sense donar temps de assaborir-la. Es malgasta el tabac inútilment, les cendres cauen amb facilitat damunt del vestit del fumador, damunt la taula de treball, etc.

Es un inconvenient una cigarreta que s'apagui amb freqüència, havent d'encendre-la diverses vegades. Produeix cendres negres, i el tabac perd bona part dels seus sabor i aroma.

Aquets defectes queden eliminats empleant el paper de fumar aquestes raons que ha

SMOKING

de combustió lenta, sabor agradós, molt resistent i fi. Es per

sigut el més ben acollit pels fumadors intel·ligents.

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona
TELÉFON A. 4115

Obra nova

Putxinelis

per Pere Corominas

4 ptes.

Carles Soldevila

Tres comèdies

Civilitzats tanmateix :: Els milions de l'oncle :: Bola de neu

3'50 ptes.

El Año en la Mano

para 1928

Almanaque-Enciclopedia de la vida práctica
Año XXI de su publicación

Todos los compradores tienen participación al billete de la Lotería Navidad

Núm. 38.065

PRECIOS { Edición rústica. . . . Pesetas 1'50
Edición encuadernada. . . . 2

Noves proves de la catalanitat de Colom

Les grans falsetats de la tesi genovesa

per Lluís Ulloa

6 ptes.

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls atorga rebaxes.

Tom i Dorotty, o Nordamèrica vista pel nostre caricaturista Picarol.